

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžz/1/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014010004
Dátum vydania rozhodnutia:	14.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9014010004.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: I. nar. XX.XX.XXXX., bytom H., občan Slovenskej republiky, zast. : Advokátska kancelária Mandzák a spol., advokátska spoločnosť so sídlom Zámocká č. 5, 811 01 Bratislava, IČO: 35 943 882, proti orgánu verejnej správy: 1/ Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná č. 63, 974 01 Banská Bystrica, 2/ Kriminálny úrad finančnej správy, so sídlom Bajkalská č. 24, 824 97 Bratislava, o návrhu na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na ochranu pred nezákonným zásahom z a m i e t a .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Skutkový stav predchádzajúci zásahu

1. Návrhom z 09. januára 2014 označeným ako „Návrh na začatie konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku“ a podaným na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej na účely rozsudku len „Najvyšší súd“) dňa 09.01.2014 sa navrhovateľ domáhal vydania rozsudku, ktorým by Najvyšší súd vyslovil,

1) že zakazuje žalovanému orgánu verejnej správy 1/ Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky viesť navrhovateľa v zozname bielych koní alebo inom obdobnom zozname a ukladá žalovanému orgánu verejnej správy 1/ Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky odstrániť záznam o navrhovateľovi v zozname bielych koní, inom obdobnom zozname alebo v informačnom systéme finančnej správy vyhotovenom podľa § 3 písm. b) zákona č. 333/2011 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 333/2011 Z.z.“), a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

2) ukladá žalovanému orgánu verejnej správy 1/ Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky vydať

pokyn, ktorým zakáže všetkým daňovým úradom viesť navrhovateľa v zozname bielych koní, inom obdobnom zozname alebo v informačnom systéme finančnej správy vyhotovenom podľa § 3 písm. b) zák. č. 333/2011 Z.z. a prikáže im odstrániť záznam o navrhovateľovi v zozname bielych koní, inom obdobnom zozname alebo v informačnom systéme finančnej správy vyhotovenom podľa § 3 písm. b) zák. č. 333/2011 Z.z., a to v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

3) zakazuje žalovanému orgánu verejnej správy 2/ Kriminálnemu úradu finančnej správy viesť navrhovateľa v zozname bielych konaní, inom obdobnom zozname alebo v informačnom systéme finančnej správy vyhotovenom podľa § 3 písm. b) zák. č. 333/2011 Z.z. a ukladá žalovanému orgánu verejnej správy 2/ Kriminálnemu úradu finančnej správy odstrániť záznam o navrhovateľovi v zozname bielych koní, inom obdobnom zozname alebo v informačnom systéme finančnej správy vyhotovenom podľa § 3 písm. b) zák. č. 333/2011 Z.z., a to v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súčasne navrhovateľ požadoval, aby orgán verejnej správy mu zaplatil náhradu trov konania.

2. K návrhu doložil navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu CD nosič s elektronicky zachytenými údajmi označený ako dôkaz.

3. Podľa navrhovateľa orgány verejnej správy 1/ a 2/ zostavili a užívajú zoznam osôb nazvaný ako „BIELE KONE“ [konajúci súd bude tiež naďalej v texte rozsudku používať takto navrhovateľom aplikovaný kryptogram s jeho všeobecne chápaným obsahom]. Ide o zoznam fyzických osôb (podľa navrhovateľa 1.227 osôb), ktoré podľa orgánov verejnej správy majú predstavovať biele kone s tým, že k jednotlivkej fyzickej osobe je spravidla priradená právnická osoba, resp. právnické osoby (podľa navrhovateľa 3.369 osôb), v ktorých mal byť biely kôň činný s uvedením rodného čísla bieleho koňa, daňového identifikačného čísla daňového subjektu, v ktorej je biely kôň činný, a uvedenia funkčného obdobia bieleho koňa.

4. Tento zoznam používajú pri svojej činnosti a disponujú ním najmä daňoví kontrolóri, ktorí ho aj aktualizujú. Poslednú aktualizáciu mal údajne vykonať daňový kontrolór Daňového úradu Žilina.

Podľa § 5 ods. 3 písm. b) zák. č. 331/2011 Z.z. v znení účinnom v čase podania návrhu (09.01.14) Kriminálny úrad finančnej správy používa informačné systémy finančnej správy, v ktorých zhromažďuje, spracúva, uchováva, odovzdáva, využíva, ochraňuje a vyraduje informácie a osobné údaje 9) o osobách, ktoré porušili daňové predpisy alebo colné predpisy alebo je dôvodné podozrenie, že porušujú daňové predpisy alebo colné predpisy, alebo ktoré v oblasti pôsobnosti finančnej správy narušili alebo je dôvodné podozrenie, že narušajú verejný poriadok a ďalšie informácie o takýchto porušeníach daňových predpisov alebo colných predpisov alebo narušeníach verejného poriadku; takéto informácie a osobné údaje poskytne alebo sprístupní finančnému riaditeľstvu, daňovému úradu alebo colnému úradu v rozsahu potrebnom na plnenie ich úloh.

II.

Tvrdený zásah a argumenty o splnení podmienok

5. Samotnú nezákonnosť zásahu orgánov verejnej správy navrhovateľ vidí predovšetkým v tom, že zaradením navrhovateľa do uvedeného zoznamu sa najmä narušuje právo navrhovateľa na ochranu osobnosti, a to najmä jeho právo na ochranu cti, dôstojnosti, vrátane jeho práva na dobrú povesť.

Tiež navrhovateľ upozornil na porušenie práva navrhovateľa na ochranu súkromia (vrátane práva na ochranu osobných údajov), keďže orgán verejnej správy eviduje navrhovateľa v takomto zozname aj s jeho rodným číslom.

6. Navrhovateľ tiež v návrhu preukazoval splnenie podmienok, podľa ktorých je v zmysle § 250v O.s.p. jeho návrh prípustný, tzn. že

i. išlo o zásah orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím - toto preukazoval najmä tým, že bol vytvorený zoznam bielych koní, ktorý je využívaný organmi verejnej správy a jemu podriadenými daňovými úradmi,

ii. zásah bol zameraný proti právam navrhovateľa alebo v jeho dôsledku priamo proti nemu vykonaný - toto navrhovateľ preukazoval svojim zaradením do zoznamu a podľa tohto zoznamu má vykonávať

funkciu bieleho koňa a v tomto duchu je aj správcom dane v daňových konaniach vyhodnocovaný,

iii. zásah trvá alebo hrozí jeho opakovanie - splnenie tejto podmienky navrhovateľ preukazoval, že zoznam dlhodobo existuje a naďalej je sním disponované a využívané pri výkone kontrolnej činnosti,

iv. žalobca vyčerpál prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, t.j. zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „Daňový poriadok“) podľa navrhovateľa neustanovuje žiadny druh opravného prostriedku, ktorý by efektívne umožnil odstránenie nezákonného zásahu a v zmysle citovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp.zn. III. ÚS 115/2012 z 18.06.2013 a II. ÚS 513/2011 zo dňa 20.03.2012) a

v. návrh bol podaný do 30 dní odo dňa, keď sa žalobca o zásahu dozvedel (13.12.2013 z internetového portálu GINN) a súčasne nie neskôr, než jeden rok od vykonania zásahu.

III.

Vyjadrenie orgánu verejnej správy/ stanovisko

A)

7. Vo svojom vyjadrení zo dňa 20.01.2014 (č.l. 14) orgán verejnej správy 2/ vyslovil názor, že nikdy nezostavoval, nezostavuje a ani nemá v úmysle zostavovať zoznam s názvom biele kone.

Vo vzťahu k možnosti využívať automatizovaný informačný systém finančnej správy, ktorý obsahuje subsystém s názvom biele kone spravovaný finančným riaditeľstvom, orgán verejnej správy 2/ uviedol, že vníma toto označenie ako slangový výraz, ako výrazovú skratku, žargón bezpečnostných zložiek i médií, či reinterpretáciu známych slov (napr. podozrenie, že osoba je zneužitá alebo využitá na podieľanie sa na podvode) v spoločnosti už evidentne zavedenú v skrátenej forme biely kôň.

8. Orgán verejnej správy 2/ ďalej konštatoval, že pri svojej činnosti označenie osoby ako biely kôň navonok nikdy nepoužíva.

Súčasne zdôraznil nepreukázanie priameho zásahu do subjektívnych verejných práv navrhovateľa, nakoľko podľa orgánu verejnej správy 2/ iba vedenie zoznamu osôb orgánom verejnej správy nemá v žiadnom prípade spôsobilosť priamo zasahovať do práv a oprávnených záujmov osoby.

9. Na základe uvedeného požiadal konajúci súd, aby zamietol návrh navrhovateľa v celom rozsahu ako nedôvodný.

B)

10. Z vyjadrenia zo dňa 31.01.2014 (č.l. 16) orgánu verejnej správy 1/ vyplýva jeho postoj vyjadriť sa iba výlučne k tým častiam návrhu na začatie konania, ktorých posúdenie nie je závislé na obsahu jeho príloh, ktoré neboli zo strany konajúceho súdu doručené orgánu verejnej správy 1/.

Súčasne zdôraznil pochybnosti, či navrhovateľ je schopný preukázať pasívnu legitímáciu orgánu verejnej správy 1/.

11. Najmä vyjadril nesúhlas s tvrdením navrhovateľa, že žiaden právny predpis v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky neoprávňuje orgán verejnej správy 1/ k tomu, aby vyhotovil takýto zoznam, pričom poukázal na znenie ustanovenia § 164 Daňového poriadku.

Ďalej orgán verejnej správy 1/ uviedol, že z ustanovenia § 4 ods. 3 písm. a) zákona č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva právne vymedzenie pojmu spracúvanie osobných údajov.

12. Orgán verejnej správy 1/ tiež upozornil na rozpor medzi tvrdením navrhovateľa, že sa o zaradení do zoznamu bielych koní sa mal dozvedieť od redaktorky portálu GINN, a nie z činnosti orgánov finančnej správy, hoci v daňových konaniach mal byť správcom dane aj takto vyhodnocovaný.

Ďalej vyjadril nesúhlas s tvrdením navrhovateľa o tvrdenom zásahu do jeho práva na ochranu cti, dôstojnosti, vrátane jeho práva na dobrú povesť, pričom obhajoval nejednoznačnosť slovného spojenia biely kôň, pretože ide o slangové slovné spojenie, ktorého význam musí z uvedeného dôvodu určiť pôvodca tohto označenia a prípadné jeho vnímanie adresátmi tohto označenia.

13. Zásadný nesúhlas orgán verejnej správy 1/ vyjadril k splneniu procesných podmienok na konanie o návrhu proti nezákonnému zásahu. Najmä poukázal na to, že navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

V súvislosti s nevyužitím opravných prostriedkov poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp.zn. III. ÚS 317/04, I. ÚS 74/05-18, III. ÚS 78/2010, IV. ÚS 144/2011 či sp.zn. IV. ÚS 428/09), na ktorú sa vo svojich rozhodnutiach odvoláva aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (najmä sp.zn. 8Sžnč/6/2011 alebo sp.zn. 8Sžz/1/2010, ktoré právo na nevyužitie nijakých prostriedkov na odvrátenie nezákonného zásahu bez zohľadnenia osobitostí konkrétneho prípadu nezovšeobecnil).

14. Tiež zdôraznil, že navrhovateľ však nijaké z dostupných prostriedkov nápravy, ktorých využitie umožňuje osobitný predpis, za ktoré sú stabilne považované inštitúty sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z.z. (viď najmä uznesenie sp.zn. I. ÚS 74/05) ako aj podnetu na výkon dozoru prokurátora nad zachovávaním zákonnosti orgánmi verejnej správy, nevyužil.

15. Čo sa týka splnenie podmienky včasnosti podania návrhu, orgán verejnej správy 1/ spochybnil tvrdenie navrhovateľa, že mohol získať výpis zo zoznamu bielych koní ako aj samotný súbor biele kone z telefonického rozhovoru.

Preto orgán verejnej správy 1/ požadoval, aby navrhovateľ na preukázanie času, kedy sa dozvedel o tvrdenom nezákonnom zásahu, doložil relevantný dôkaz. Zároveň namietal, že navrhovateľ sa nijako nevysporiadal s plynutím objektívnej jednoročnej lehoty.

16. Záverom orgán verejnej správy 1/ navrhol, aby konajúci súd návrh na začatie konania ako nedôvodný a neprípustný zamietol v celom jeho rozsahu.

C)

17. Právny zástupca po nahliadnutí do spisu zaslal podanie zo dňa 27.05.2014 označený ako Stanovisko a návrhy na dokazovanie. V uvedenom stanovisku sa vysporiadal

- s námietkou orgánu verejnej správy 1/ ohľadom dodržania objektívnej jednoročnej lehoty, pričom zdôraznil trvajúci charakter nezákonného zásahu (najmä stanovisko Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, sp.zn. 6 Aps 1/2013),

- s námietkou orgánu verejnej správy 1/ o nevyužití opravných prostriedkov, pričom citoval judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva len (napríklad rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach účastníkov Vinčič a spol. v. Srbsko z 01.12.2009, Paľewski v. Poľsko z 20.01.2009, Hartmann v. Česká republika alebo Leja v. Lotyšsko zo dňa 14.06.2011), pričom odmietol považovať sťažnosť podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach za prípustnú, adekvátnu a účinnú prostriedok nápravy,

- s tvrdením orgánu verejnej správy 1/, že je oprávnený viesť takýto zoznam.

18. Ďalej právny zástupca žiadal vyžiadať od orgánu verejnej správy 1/ nasledovné:

1.1 stanovisko, či orgán verejnej správy 1/ viedol alebo v súčasnosti vedie navrhovateľa v zozname označenom ako „BIELE KONE“ alebo inom obdobnom zozname alebo osobitnej databáze vyhotovenej najmä v súlade s ustanovením článku 23 ods. 2 písm. n) Organizačného poriadku Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky, a ak áno, tak kedy a na základe akej skutočnosti bol navrhovateľ zaradený do zoznamu a súčasne žiadame predložiť i všetky listiny vzťahujúce sa na navrhovateľa v súvislosti s vedením tohto zoznamu, resp. príslušný administratívny spis,

1.2 stanovisko, či zoznam označený ako „BIELE KONE“ a predložený navrhovateľom pochádza z činnosti orgánu verejnej správy 1/,

1.3 stanovisko, v ktorom sa uvedie, na aký účel sa vedie tento zoznam a ako konkrétne sa využívajú údaje z tohto zoznamu (najmä zo strany žalovaného orgánu verejnej správy 1/ a jemu podriadených daňových úradov).

V nadväznosti na stanovisko žalovaných oznámil navrhovateľ, že bude navrhovať ďalšie dôkazné prostriedky, a to najmä výsluch kontrolóra Daňového úradu Žilina (pán V.), ktorý ako posledný mal

vykonať posledný záznam v zozname bielych koní ako i ostatných pracovníkov finančnej správy a ďalších svedkov.

19. Záverom právny zástupca obsah pojmu zásah do práva na súkromie objasňoval citovaním relevantných pasáží z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

D)

20. Na pojednávaní vykonanom Najvyšším súdom Slovenskej republiky dňa 14. októbra 2014 bola preverovaná opodstatnenosť námietok orgánu verejnej správy 1/, a to najmä vyčerpanie opravných prostriedkov.

Nakoľko pracovníčka orgánu verejnej správy 1/ nenavrhol na tomto pojednávaní vykonanie konkretizovaných dôkazných prostriedkov, preto Najvyšší súd nepristúpil k vykonaniu dôkazu prezentácie údajov zachytených navrhovateľom na CD nosiči.

IV.

Právne názory konajúceho súdu

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako vecne príslušný súd (§ 10 ods. 2 v spoj. s § 246 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) sa oboznámil tak s návrhom a ďalšími podaniami účastníkov, následne preskúmal pripojené listinné dôkazy v rozsahu a z dôvodov uvedených v návrhu postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“).

Aj za účelom preverenia námietok orgánu verejnej správy o nesplnení zákonných podmienok na konanie o podanom návrhu nariadil vo veci pojednávanie (§ 250g ods. 1 v spoj. s ust. § 250v ods. 8 O.s.p.). Po zistení, že návrh nebol podaný po vyčerpaní opravných prostriedkov (§ 250v ods. 3 veta prvá O.s.p.), t.j. že bol predčasne podaný, tak tento návrh v zmysle § 250v ods. 4 posledná veta O.s.p. zamietol ako neprípustný bez meritórneho preskúmania jednotlivých argumentov navrhovateľov.

Podľa § 250v ods. 3 O.s.p. návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný. Návrh musí byť podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo.

22. Najvyšší súd už viackrát vo svojej judikatúre (napríklad rozsudok sp. zn. 5 Sžz 1/2009 z 03. marca 2009) zdôraznil, že základnou úlohou správneho súdu aplikujúceho ust. § 250v ods. 1 O.s.p. za účelom rozhodnúť o návrhu smerujúcom proti tvrdenému zásahu orgánu verejnej správy je preveriť, či sa navrhovateľ skutočne prostredníctvom svojho návrhu domáha súdnej ochrany proti nezákonnej aktivite verejnej správy (materiálna stránka verejnej správy) a či navrhovateľom označená verejná správa skutočne ako orgán verejnej správy takúto aktivitu vykonala (formálna stránka verejnej správy spojená s otázkou pasívnej legítimácie).

Uvedené je mimoriadne dôležité, nakoľko Občiansky súdny poriadok vzhľadom na mnohopočetnosť foriem verejnej správy vo svojej 5.časti obsahuje v súlade s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky viacero rôznych prostriedkov (mechanizmov) súdnej nápravy pochybení alebo nedostatkov verejnej správy, pričom výber konkrétneho mechanizmu je ponechaný celkom na dispozičnej vôli účastníka (m.m. aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 9/05 z 13.01.2005).

23. Na základe uvedeného súd konajúci v správnom súdnictve nesmie vo vzťahu k zvolenému prostriedku súdnej nápravy účastníkom zaujať žiadne iné stanovisko a hodnotenie ako iba to, či tento prostriedok bol účastníkom zvolený správne vzhľadom na ním sledovaný cieľ. Navyše ho za účelom zachovania postavenia nestranného súdneho orgánu (dominus litis) ani nesmie v konaní upozorňovať na nevhodnosť ním zvoleného prostriedku súdnej nápravy, poprípade sformulovať iný požadovaný petít.

Podľa § 250v ods. 1 prvá veta O.s.p. fyzická alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa § 250v ods. 2 O.s.p. orgán, proti ktorému návrh smeruje, je orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi, alebo ktorému je taký zbor podriadený.

24. Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky pomerne precízne napomáha jednotlivcom objasniť rozsah a účel právneho pojmu „prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis“. Z judikatúry Ústavného súdu najmä vyplýva nezvratný záver, že sťažnosť zakomponovanú zákonodarcom do osobitného zákona považuje za plnohodnotný takýto prostriedok. Napríklad prostredníctvom svojho uznesenia sp. zn. III. ÚS 244/2012 z 13.06.2012 konštatoval:

„Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné ešte uviesť, že aj v prípade, ak by generálna prokuratúra, s ohľadom na dosiaľ uvedené, podanie sťažovateľa vyhodnotila ako podnet podľa § 31 ods. 1 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“), sťažovateľ by mal pred podaním sťažnosti ústavnému súdu ešte k dispozícii účinný prostriedok nápravy, za ktorý je stabilne považovaný opakovaný podnet podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre. Nevyčerpanie tohto prostriedku zo strany sťažovateľa by nutne viedlo k odmietnutiu jeho sťažnosti v tejto časti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.“

25. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom uznesenia sp.zn. I. ÚS 74/05-18 z 28. apríla 2005 zotrval na svojich vyššie citovaných názoroch a spochybňovanú argumentáciu Najvyššieho súdu, že sťažovatelia pred podaním návrhu proti nezákonnému zásahu nevyčerпали prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný zákon, konkrétne sťažnosť podľa § 45 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov, označil za správnu, lebo výklad zákona zo strany Najvyššieho súdu je úplný, presvedčivý, a preto aj legitímny v zmysle nasledujúcej argumentácie:

„Z citovaných ustanovení § 33 ods. 2 a 3 zákona o ochrane osobných údajov sa dá celkom nepochybne vyvodiť, že práva a povinnosti výboru v prípadoch týkajúcich sa osobných údajov spracúvaných zo strany SIS sú totožné s právami a povinnosťami úradu. Výbor má preto v týchto prípadoch všetky práva a povinnosti úradu, keďže citované ustanovenia sú v pomere špeciality ku všeobecným ustanoveniam týkajúcim sa činnosti výboru. Z ustanovenia § 46 zákona o ochrane osobných údajov, podľa ktorého je výbor povinný v prípade sťažnosti postupovať, vyplýva, že výbor môže v prípade podozrenia z porušenia povinnosti uloženej zákonom o ochrane osobných údajov vyzvať SIS na okamžité blokovanie osobných údajov alebo na dočasné skončenie tej činnosti, ktorá by mohla plnenie takejto povinnosti ohroziť, a pri zistení porušenia povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane osobných údajov je povinný vydať opatrenie, ktorým uloží SIS skončenie tej činnosti, ktorou bola povinnosť porušená, vykonanie potrebných opatrení na odstránenie nedostatkov alebo zabezpečenie práv a právom chránených záujmov dotknutých osôb v určenej lehote, pričom SIS je povinná požiadať výboru bezodkladne vyhovieť a v určenej lehote informovať výbor o ich splnení.“

26. Za týchto okolností je celkom logické, že Najvyšší súd prostredníctvom rozsudku v uvedenom zmysle judikoval pre sťažnosti podanej v zmysle zákona č. zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, jej poslanie a úlohu pre konanie o ochrane pred nezákonným zásahom nasledovne:

„Navyše k svojim predchádzajúcim záverom o neprípustnosti návrhu musí Najvyšší súd vzhľadom na svoj hore uvedený záver, že režim pobytového tábora nie je možné vyhodnotiť ako pozbavenie slobody žiadateľov o azyl (popretie myšlienky o možnosti urýchlene poskytnutej súdnej ochrany), uviesť aj to, že v svojej rozhodovacej činnosti dlhodobo zdôrazňuje nezastupiteľnú úlohu sťažnosti podanú jednotlivcami podľa zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, ktorá plní generálnu úlohu priamej nápravy jednotlivcom dotknutým nezákonným stavom v prípade nezákonných zásahov orgánov verejnej správy.

Uvedená nezastupiteľnosť spočíva najmä v tom, že nielen navrhovateľ musí mať dojem, ale aj samotný orgán verejnej správy sa musí pred súdnym konaním dozvedieť o existencii situácie (zásada subsidiarity súdneho konania), ktorú navrhovateľ podľa svojich vedomostí a možností klasifikuje ako nezákonný zásah, a to preto, aby dotknutý orgán verejnej správy bol nielen informovaný o dôvodoch, ktoré vedú navrhovateľa ku klasifikácii tejto situácie ako nezákonný zásah, ale tiež, a to predovšetkým, aby sa mohol nielen k týmto dôvodom vyjadriť, ale pokiaľ sa s nimi stotožní, mohol aj tento nezákonný zásah bez súdnej pomoci v medziach svojej právomoci rýchlo a účinne odstrániť. V danom prípade súdna pomoc poskytovaná v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy ako aj podľa § 250v ods. 1 O.s.p. má subsidiárny

charakter, a je možné sa jej domáhať iba v prípade aktívneho vyčerpania prostriedkov nápravy (viď odsek 3 cit. ustanovenia).“;

ktorého právne názory Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom uznesenia č.k. IV. ÚS 428/09-33 z 28. apríla 2005 nasledovne:

„Ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný postup najvyššieho súdu, ktorý vyhodnotil návrh sťažovateľa na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy aj ako predčasne podaný, pretože sťažovateľ nevyužil účinný opravný prostriedok, ktorým je podľa ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu v týchto prípadoch sťažnosť podaná podľa zákona o sťažnostiach, ktorá plní funkciu opravného prostriedku v prípadoch nezákonných zásahov orgánov verejnej správy.

Námietka sťažovateľa, ktorý sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach nepovažuje za účinný opravný prostriedok, pretože by o ňom aj tak rozhodovalo ministerstvo, podľa názoru ústavného súdu neobstoí. Ústavný súd súhlasí s argumentáciou najvyššieho súdu, ktorý podľa neho správne poukázal na zásadu subsidiarity súdneho konania, keď uviedol, že napadnutý orgán verejnej správy sa musí pred súdnym konaním jednak dozvedieť o tom, že existuje stav, ktorý sťažovateľ vyhodnotil ako nezákonný zásah, ako aj vyjadriť sa k námietkam sťažovateľa a následne mať možnosť sám odstrániť tento stav a dosiahnuť nápravu. Preto, ak by sťažovateľ podal sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach, o ktorej by rozhodovalo ministerstvo, toto by muselo reagovať a vysporiadať sa s konkrétnymi námietkami sťažovateľa a v prípade ich akceptácie prijať nevyhnutné opatrenia na odstránenie daného stavu.

Podľa judikatúry ústavného súdu sťažovateľ musí vyčerpať procesné prostriedky v súlade so zákonom, teda musí ich uplatniť v príslušných lehotách a v súlade so zákonnými podmienkami na ich uplatnenie (forma, obsah). Preto, ak sťažovateľ uplatní procesný prostriedok oneskorene alebo ak nesplní podmienku jeho prípustnosti, teda ak zaviní jeho neúčinnosť, nastáva z procesného hľadiska rovnaká situácia, ako by ich neuplatnil vôbec.“

27. Napriek tomu, že vo vyššie citovaných súdnych rozhodnutiach sa kladie dôraz na aplikáciu príslušných ustanovení pôvodne platného zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, Najvyšší súd zdôrazňuje, že na takto sformulovaných názoroch nič nezmenila ani skutočnosť, že uvedený zákon č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach bol s účinnosťou od 01.02.2010 zrušený zákonom č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach. Tento zákon prevzal generálnu úlohu priamej nápravy jednotlivcom dotknutého nezákonného stavu (tzn. prostriedku možnej nápravy) v prípade nečinnosti alebo nezákonných zásahov orgánov verejnej správy.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 9/2010 Z.z. sťažnosť je podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len "sťažovateľ"), ktorým

a) sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou (ďalej len "činnosť") orgánu verejnej správy,

b) poukazuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie je v pôsobnosti orgánu verejnej správy.

28. Uvedená nezastupiteľnosť tiež spočíva v tom, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je suplovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či vecne, funkčne alebo miestne príslušné orgány verejnej správy pri riešení konkrétnych otázok správneho práva rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy.

Ak potom zákonodarcu v procesnom predpise pre prístup k správnomu súdu stanovil okrem iného ako podmienku uvedenú zásadu subsidiarity súdneho konania, tak potom, aby mohol konkrétny orgán štátnej moci poskytnúť navrhovateľovi ako dotknutej osobe právnu ochranu (za ktorú nemožno považovať úspech v konaní), musí táto osoba vyvinúť potrebnú iniciatívu predpísanú zákonnou úpravou konania pred ním. Sledovaným dôsledkom iniciatívy jednotlivca je nielen nadobudnutie vedomosti samotného orgánu verejnej správy o existencii a dĺžke trvania nespokojnosti jednotlivca, ale aj povinnosť túto situáciu v medziach svojho oprávnenia rýchlo a účinne riešiť, a tiež zápisničné zachytenie svojich úkonov v administratívnom spise (najmä § 22 Správneho poriadku), ktorý je správnym súdom v zmysle § 250v ods. 4 veta druhá O.s.p. prezumovaný ale aj postupom podľa § 250d ods. 1 v spojení s § 250v ods. 8 O.s.p. vyžadovaný.

29. Ako bolo vyššie zdôraznené, z návrhu vyplýva, že navrhovateľ sťažnosť nevyužil na nápravu

tvrdeného protiprávneho stavu, a preto na jeho návrh je nutné v zmysle § 250v ods. 3 O.s.p. nazerať ako na predčasne podaný.

Ak súd dospeje k záveru o neprípustnosti návrhu, potom je povinný návrh v zmysle § 250v ods. 4 O.s.p. in fine zamietnuť bez toho, aby preskúmal meritórne námietky navrhovateľa. Z uvedeného dôvodu nemohol konajúci súd vyhovieť žiadosti navrhovateľa (viď bod č. 18), aby zadovážil stanoviská príslušného orgánu verejnej správy k trom vzneseným požiadavkám ako aj požiadavke smerujúcej k zabezpečeniu výsluchu navrhnutých osôb.

Podľa § 250v ods. 3 veta prvá O.s.p. platí, že návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný.

V.

30. Najvyšší súd preto na tomto mieste musí zdôrazniť, že na základe uvedeného navrhovateľ nesplnil jednu zo základných podmienok požadovaných zákonom pre existenciu nezákonného stavu, proti ktorému právny poriadok prostredníctvom 5. hlavy 5. časti Občianskeho súdneho poriadku poskytuje ochranu, a to že sa vôbec nedomáhal nápravy nezákonného stavu na príslušnom orgáne verejnej správy.

31. Vzhľadom na hore uvedené skutkové zistenia a právne závery ako aj na už spomenutú judikaturu Najvyššieho súdu sp.zn. 5 Sžz 1/2009 ako aj judikaturu Ústavného súdu Slovenskej republiky, pri vyhodnotení aktuálnosti ktorej Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nej odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Podľa § 250v ods. 4 veta prvá a posledná O.s.p. súd o takom návrhu rozhodne rozsudkom. Súd návrh zamietne, ak nie je dôvodný alebo návrh nie je prípustný.

32. O práve na náhradu trov súdneho konania v prejednávanej veci rozhodol Najvyšší súd v súlade s § 250v ods. 5 O.s.p. a s prihliadnutím na subsidiárne pôsobiacu (§ 246c ods. 1 O.s.p. a čl. 2 ods. 2 ústavy) zásadu úspešnosti zakotvenú v § 146 O.s.p. Nakoľko navrhovateľ nebol úspešný a od orgánov verejnej správy sa legitímne očakáva nielen profesionálna právna tvorba individuálnych správnych aktov najmä vo forme rozhodnutí ale aj ich argumentačná obrana, preto Najvyšší súd žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

Podľa § 250v ods. 5 O.s.p. navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 250v ods. 7 O.s.p.).